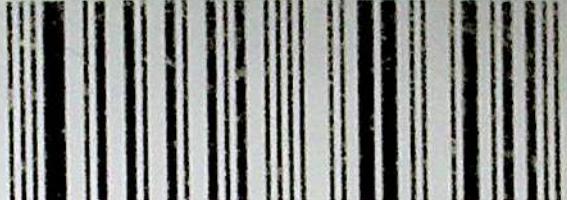

З4 (1974)
В 41

МАРУСЯ ВОЛЬВАЧІВНА –

НЕЗАСЛУЖЕНО ЗАБУТА
УКРАЇНСЬКА ПИСЬМЕННИЦЯ

535030

УДК 821.161.2-3(081)
 ББК 84.4УКРІ
 В 71

*Випущено на замовлення Державного комітету телебачення і радіомовлення
 України за програмою «Українська книга»*

На 1-й сторінці обкладинки: М. Пимоненко. «Ідилія». 1908

На 4-й сторінці обкладинки: К. Трутовський. «На кладці». 1881

З колекції Національного художнього музею України (Київ)

535030

В 71 Маруся Вольвачівна — незаслужено забута українська письменниця: Вибр. твори / Передм. І. Лисенка. — К.: Наш час, 2008. — 376 с.

ISBN 978-966-1530-10-1

Це перше видання вибраних творів талановитої, але несправедливо забутої української письменниці кінця XIX — початку ХХ ст. Марусі Вольвачівні, яка правдиво показала життя пореформенного українського села. До книги увійшли поезії, оповідання, драматичні твори, її фольклорні записи та листування. Значна частина творів публікується вперше.

Книга розрахована на шанувальників красного письменства.

ББК 84.4УКРІ

ISBN 978-966-1530-10-1

© І. Лисенко, вступна стаття, редакція,
 упорядкування, 2008
 © «Наш час», оригінал-макет і художнє
 оформлення, 2008

ЗМІСТ

Іван Лисенко. Маруся Вольвачівна 3

Поезії

ДУМИ

Місяць, хмари і вітер	18
Отвіт козакові	20
Кругом у позичках	21
Працьовита людина	28
Маруся небога	31
Доля	34
До брата і до невістки	36
Колядка («У пана господаря»)	37
Пісня дівчини	39
Зрада дівчині	40
Чудний Панько	41
«Із-за гори вітер віє»	42
Колядка («У нашого панотця»)	43
Бажання козака	45
Поєдинок	45
Переправа через Дунай	47
В день янголя	51
До України («Україно моя люба!»)	52
«Ой ти чудовая природо!»	53
«Байраки та діброви»	53
Червневий український вечір	54
До України («Не сумуй же, стара нене»)	58
Дівчина міркує	62
Умираючий острожник	63
«Ой тату, наш тато»	65
«Ой ви хлопці, ой ви дівки»	66

Поеми

Некрутік	68
Гарний піп.....	81

Оповідання

Кажи жінці правду, та не всю	92
Казка про таємні слова	101
Батькова сповідь	120
З куща виріс ліс, а з снопа соломи цілий віз, Або Миколая Івановича подушка.....	132

Драми

Охайнулась, та пізно.....	144
На великім шляху	210
Є каяття, та нема вороття.....	261

З мемуарної спадщини

Спогади української селянки

Про мій рід і походження.....	308
Мое дитяче життя.....	317
На Вкраїні.....	336
Знову в Україні.....	340

Фольклорні записи

В чистім полі криниченька	350
Та з-під синьої хмари.....	351
Спородила мене мати.....	352
Як ходив чумак.....	354
Вітер у полі шумить	355
Народна жартівлива колядка («Ой бігла теличка»)	355
Колядка («Нова рада стала»)	356
А на річці, на Ядрані.....	357
Ой виряджала мати сина далеко в дорогу.....	358

З листування

До Дмитра Багалія.....	360

До невідомої особи	361
До Бориса Грінченка	362
До Миколи Сумцова	363
До Івана Франка	364
Примітки	367

Літературно-художнє видання

МАРУСЯ ВОЛЬВАЧІВНА — НЕЗАСЛУЖЕНО ЗАБУТА УКРАЇНСЬКА ПИСЬМЕННИЦЯ

Вибрані твори

Упорядник і редактор *Лисенко І.*
Головний художник *Кузнецов В.*

Підписано до друку 25.07.08.
Формат 60x84/16. Гарнітура Palatino. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 21,86. Ум. фарбкід. 22,33. Обл.-вид. арк. 19,04.
Тираж 5000 прим. Вид. № 108. Зам. № 8-0761.

«Наш час», 01054, м. Київ, вул. Павлівська, 17.
тел./факс 8 (044) 569-10-72.
електронна адреса: nash_chas@ukr.net, сайт: www.nash-chas.com.ua
Свідоцтво про登記 до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
ДК № 2086 від 3 лютого 2005 року

Відруковано ВАТ «Харківська книжкова фабрика "Глобус"»
61012, м. Харків, вул. Енгельса, 11